

Česká zemědělská univerzita v Praze
**Fakulta životního
prostředí**

VYUŽITÍ SYNTETICKÉHO OXIDU MANGANU KE SNÍŽENÍ TRANSPORTU KOVŮ PŮDNÍM PROFILEM

*Petr Ouředníček, Zdeněk Soldán, Ondřej Nedvěd &
Lukáš Trakal*

Obsah přednášky

Úvod do problematiky

Sledované kovy

Možnosti sanace

Amorfní oxid manganu

Metodika experimentů

Materiály

Vsádkové experimenty

Kolonové experimenty

Analytické metody

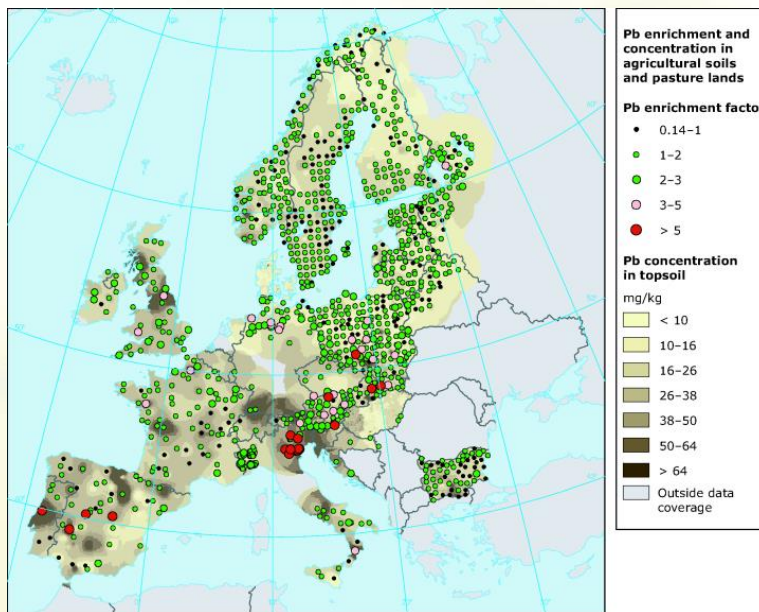
Výsledky

Závěr

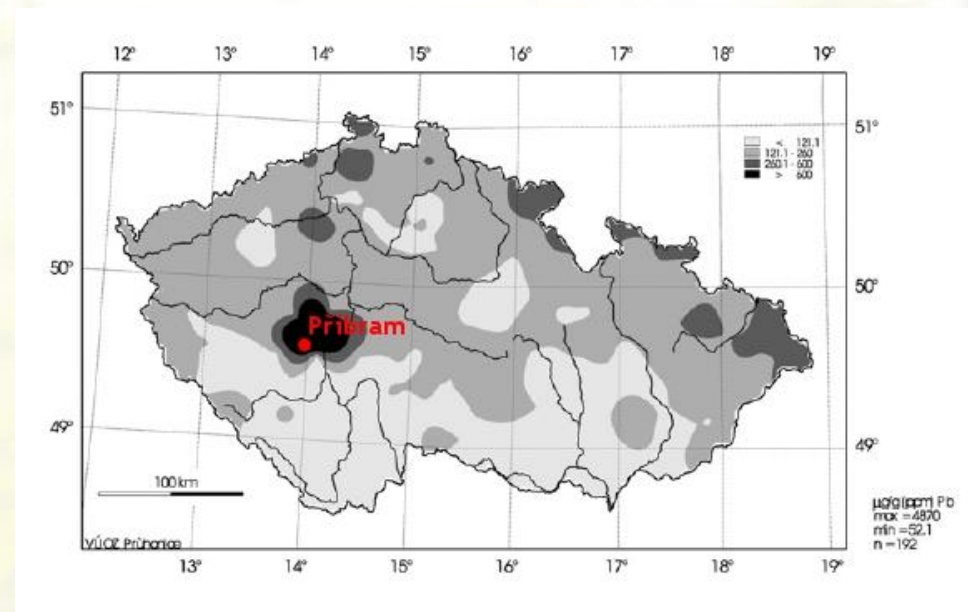

Úvod do problematiky

- velká část životního prostředí kontaminována kovy a metaloidy (potenciálně toxické)
- vyvinout levnou, účinnou a šetrnou metodu remediacce pro kontaminované prostředí

Koncentrace Pb v Evropě, svrchní vrstva půdy [1]

Koncentrace Pb v ČR, svrchní vrstva půdy [2]

Zdroje a literatura: [1] online: eea.europa.eu; [2] SUCHARA, I., SUCHAROVÁ, J. (2002): Water, Air, Soil Pollut., 136: 289–316.

Sledované kovy

Pb

- Nízká mobilita
- Sorpce na jílové minerály a organická složka půdy ^[1] (× Fulvokyseliny mohou zvyšovat mobilitu) ^[2]
- Formy v půdě : Pb^0 , **Pb^{2+}** ^[3]

Zn

- Vyšší mobilita
- Formy v půdě: **Zn^{2+}** , $Zn(OH)^+$ ^[3]
- Sorpce: jílové minerály, karbonáty, hydratované oxidy Fe a Mn ^[4]

Zdroje a literatura:

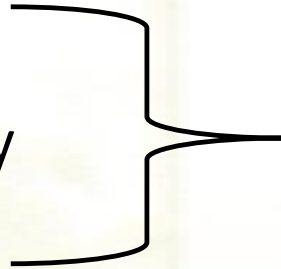
[1] Cibulka J. (1991), Academia, 427 s. ISBN 80-200-0401-7; [2] Beneš S. (1994), Agrospoj, 159 s. ISBN 80-7084-090-0; [3] Raclavská H. (1998), VŠB-Technická univerzita, 111 s. ISBN 80-7078-508-X; [4] Raclavská H.; Kuchařová J.; Plachá D. (2008) MŽP Praha.

Možnosti sanace

Konvenční metody:

- Odtěžení zeminy
- Chemické čištění zeminy
- Fytoremediace

**Finančně velmi
nákladné či časově
zdlouhavé**

Založeno na principu snižování celkové koncentrace polutantů.

Biosorpční a chemisorpční metody:

- Vhodné sorpční materiály (biochar, Fe^0 , AMO, ...)

Založeno na fixaci kontaminantů, celková koncentrace polutantů zůstane prakticky neměnná.

Amorfní oxid manganu

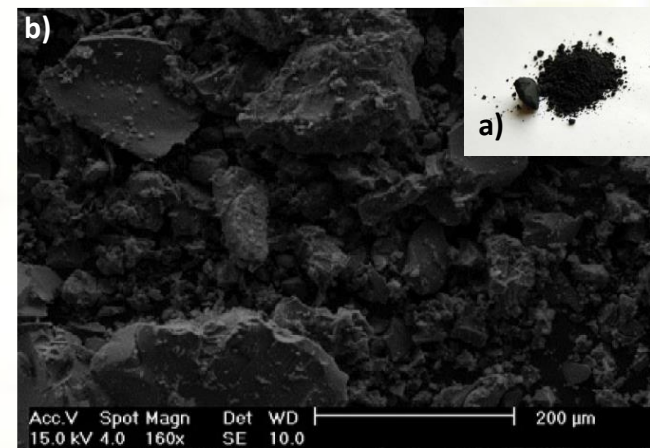
Příprava (Ching et al., 1997)

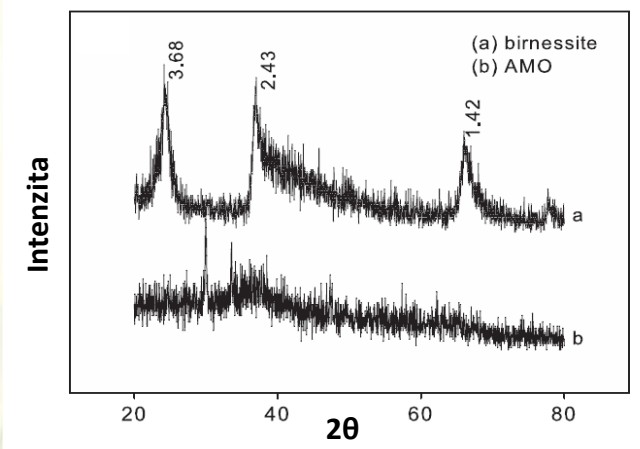
- Inovativní materiál
- Není zcela amorfní, residua po reakci (C, K, oxaláty)
- Možná destabilizace organické složky půdy

	pH _{H2O}	pH _{ZPC}	CEC [meq/100g]	SSA[m ² /g]
Birnesit	3,3 ± 0,1	2,7 ± 0,1	247 ± 0,1	76,5
AMO	8,1 ± 0,3	8,3 ± 0,1	34 ± 0,1	14,8

Srovnání vybraných parametrů AMO × Birnesit [1]

Fotografie a) AMO b)SEM AMO [2]

XRD spektrum AMO × Birnesit [1]

Zdroje a literatura:

[1] Della Puppa et al. (2012), Journal of Colloid and Interface Science Volume 399, 1 June 2013, Pages 99–106;

[2] Etlér et al. (2014), Geoderma Volumes 214–215, February 2014, Pages 2–9

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta životního
prostředí

Testované hypotézy

H1:

Syntetický oxid manganu má signifikantní vliv na zvýšení sorpční účinnosti kontaminované půdy

H2:

Extrakce Pb a Zn pomocí loužicích činidel bude v případě použití AMO signifikantně snížena oproti kontrole

Cíle experimentů

Provedení sorpčních vsádkových a kolonových experimentů k získání základních charakteristik sorpce

Stanovení maximální sorpční kapacity půdy ošetřené i neošetřené AMO na základě modelů sorpčních izoterem a sorpční účinnosti

Posouzení vhodnosti AMO jako sorbentu na základě výsledků sorpčních experimentů a analýzy organického i celkového uhlíku

Trhové Dušníky, Příbram

Kontaminace Pb a Zn:

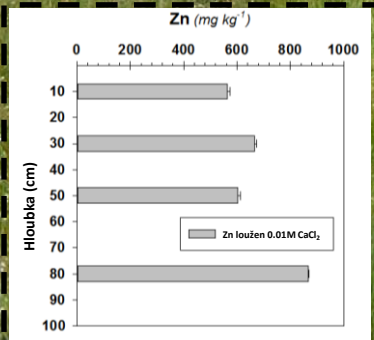
- Odkaliště – protržení hrází
- Popílek z hutí (atm. depozice)

pH	TOC [%]	CEC [mmol/kg]	DOC [mg/kg]
5,7 ± 0,1	3,72	134 ± 3	146

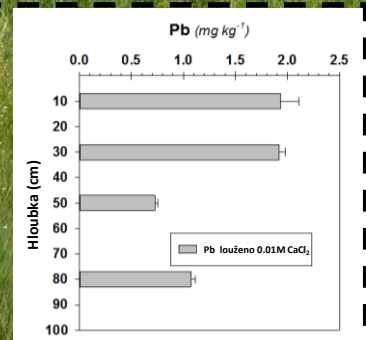
Vybrané charakteristiky půdy

Zn	Pb	Cd	Al	Fe	As
5379	4067	60	19693	31680	169

Celkový obsah rizikových kovů v půdě [mg/kg]

Biodostupnost Zn

Biodostupnost Pb

Řeka Litavka

Metodika experimentů

MATERIÁLY

EXPERIMENTÁLNÍ PŮDA

- Půda ze svrchní vrstvy (0-25 cm)
- Vysušena a homogenizována ošetřena AMO (2% w/w) [1]
- Část půdy inkubována 7 dní na 80% plné vodní kapacity

REAKČNÍ ROZTOKY

- $\text{Pb}(\text{NO}_3)_2$, $\text{Zn}(\text{NO}_3)_2 \cdot 4\text{H}_2\text{O}$ (p.a)
- Elektrolyt: 0,01 M NaNO_3 ,
- pH upravováno 0,1 M HNO_3 či NaOH

Zdroje a literatura: [1] Metodika dle: Komárek, M. – Trakal L., Michálková, Z. – Della Puppa, L. 2013, Goldschmidt 2013, Florence, Italy

Metodika experimentů

VSÁDKOVÉ SORPČNÍ EXPERIMENTY

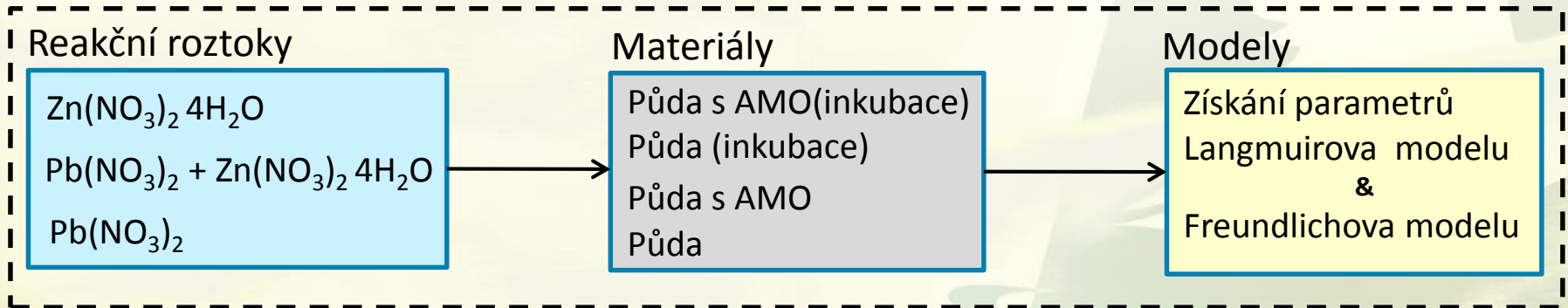
- Reakční kinetika pro stanovení rovnováhy
- Koncentrace roztoků 0,05 – 12 mM
- Navážka materiálu 1 g
- Popis sorpce dle:
  - (a) Langmuirova modelu
  - (b) Freundlichova modelu

$$(a) S = \frac{S_{\max} KC}{1 + KC}$$

$$(b) S = K_f C^n$$

S – sorpce, C – rovnovážná koncentrace
K – parametr Langmuirova modelu
 $S_{\max}$ – maximální sorpční kapacita
 K_f, n – parametry Freundlichova modelu

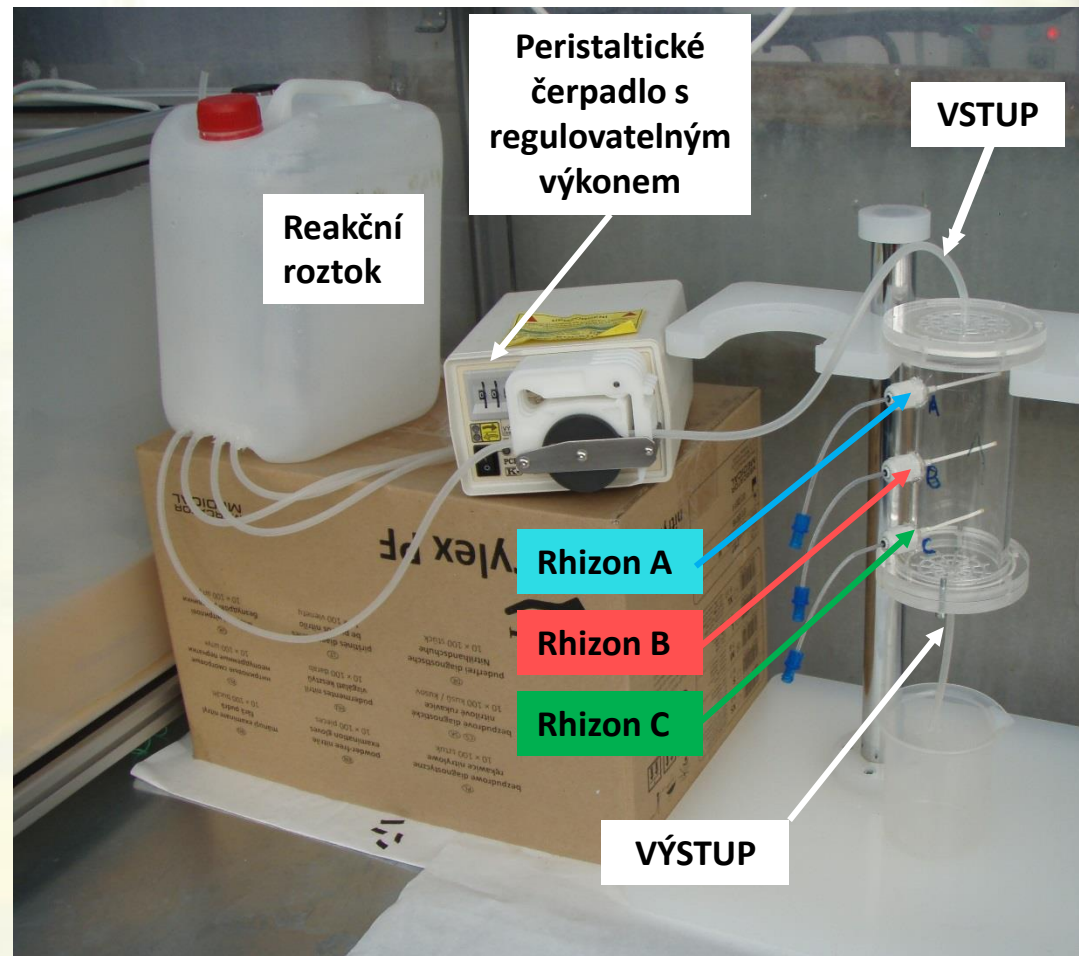
Schéma vsádkových experimentů

Metodika experimentů

KOLONOVÉ SORPČNÍ EXPERIMENTY

- Zatím nedokončeno, stále probíhají
- Časové kroky odběrů
0 – 264 hodin
- Saturační série
- Extrakce NaNO_3
- Extrakce HNO_3

Metodika experimentů

ANALYTICKÉ METODY

ICP-OES (Agilent Technologies 720 Series)

TOC analyzér (Shimadzu TOC-L Series)

pH,Eh,EC elektroda (METTLER TOLEDO)

Skenovací elektronový mikroskop (JEOL JSM-7800F)

ICP-OES [1]

TOC-L [2]

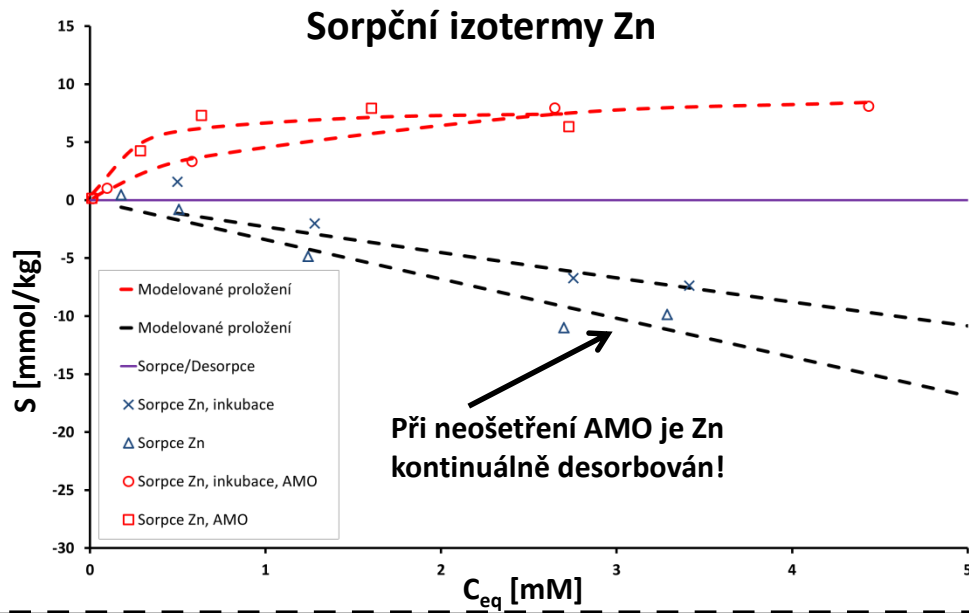
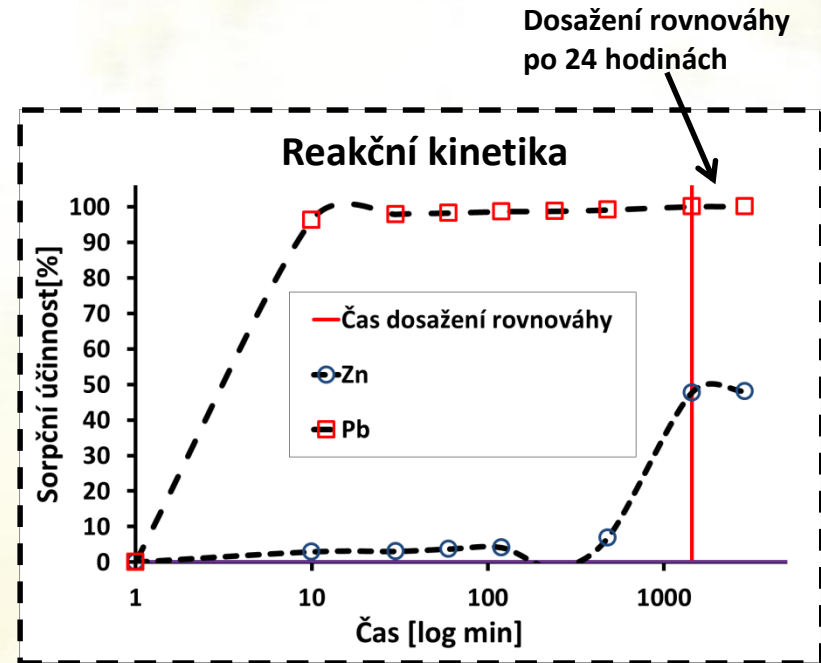
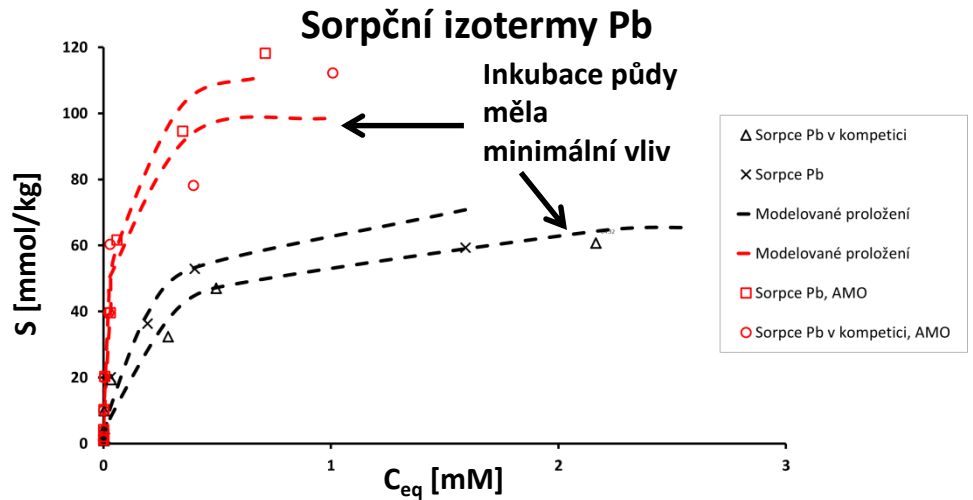
SEM [3]

Zdroje a literatura: [1] online: <http://www.chem.agilent.com>; [2] online: <http://www.shimadzu.com/an/toc/lab/toc-l.html>;
[3] online: <http://www.jeolusa.com/PRODUCTS>

Výsledky

VSÁDKOVÉ EXPERIMENTY

Výsledky

VSÁDKOVÉ EXPERIMENTY

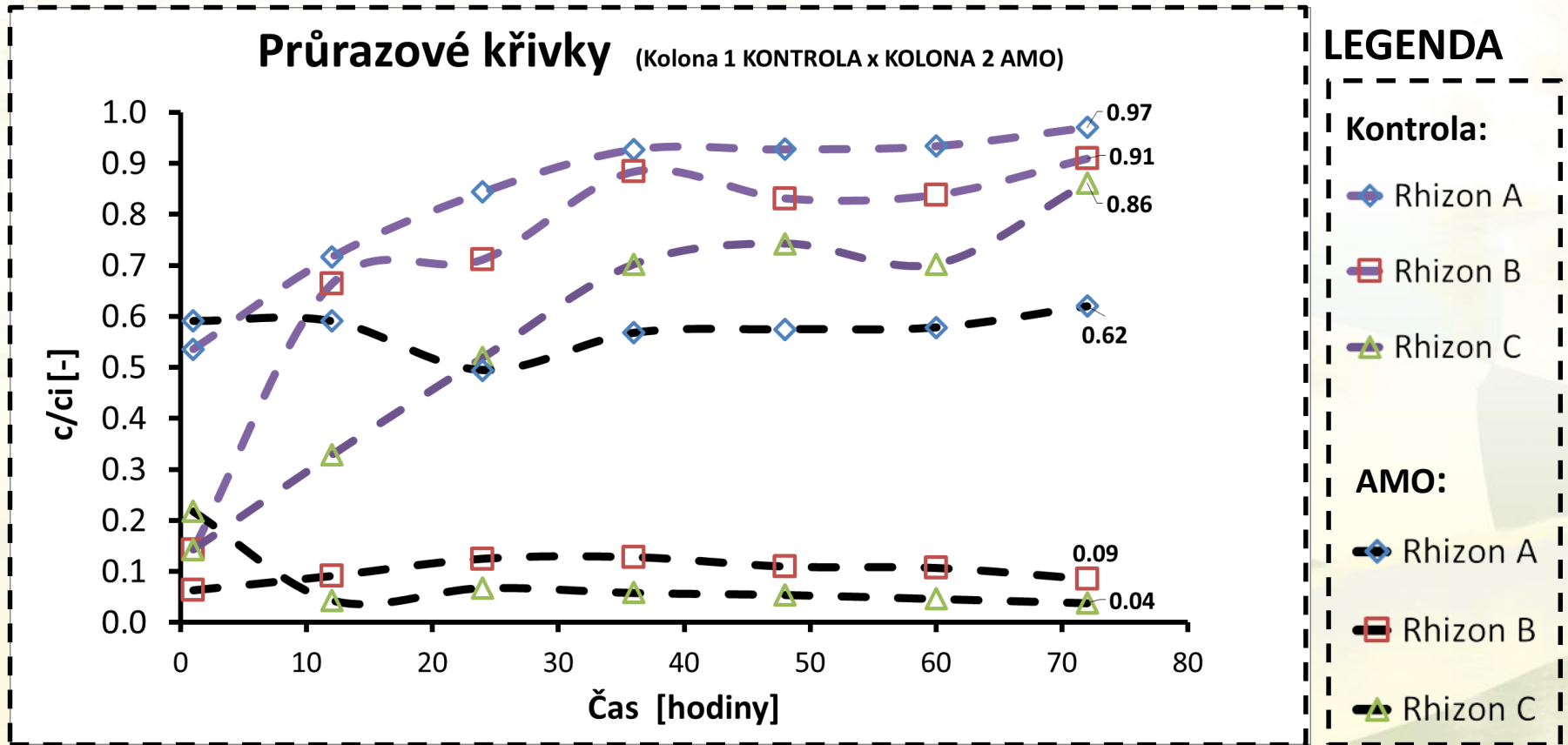
Kov	Sorbent	Freundlichův model		E	Langmuirův model		E
		K_f	n		K	S_{max}	
Pb	AMO	142	0,41	<i>0,95</i>	15,9	121	<i>0,99</i>
	AMO (inkubace)	121	0,34	<i>0,90</i>	48,1	106	<i>0,94</i>
	PŮDA-kontrola	61,1	0,35	<i>0,91</i>	5,03	79,7	<i>0,92</i>
	PŮDA-kontrola(inkubace)	66,6	0,35	<i>0,94</i>	4,75	87,7	<i>0,94</i>
Pb (Pb vs Zn)	AMO	114	0,37	<i>0,95</i>	32,2	102	<i>0,94</i>
	AMO (inkubace)	98,5	0,34	<i>0,93</i>	25,0	98,3	<i>0,92</i>
	PŮDA-kontrola	50,6	0,33	<i>0,97</i>	3,83	72,1	<i>0,95</i>
	PŮDA-kontrola(inkubace)	58,1	0,31	<i>0,95</i>	6,08	75,2	<i>0,94</i>
Zn (Zn vs Pb)	AMO	4,17	0,25	<i>0,95</i>	5,59	7,90	<i>0,91</i>
	AMO (inkubace)	3,67	0,77	<i>0,96</i>	0,88	10,6	<i>0,99</i>
	PŮDA-kontrola	-	-	<i>0,98</i>	0,0	-	<i>0,98</i>
	PŮDA-kontrola(inkubace)	-	-	<i>0,94</i>	0,0	-	<i>0,94</i>
Zn	AMO	22,8	0,88	<i>0,97</i>	<i>0,61</i>	66,8	<i>0,99</i>
	AMO (inkubace)	33,3	0,52	<i>0,93</i>	4,87	39,5	<i>0,95</i>
	PŮDA-kontrola	9,43	0,47	<i>0,95</i>	0,87	22,9	<i>0,99</i>
	PŮDA-kontrola(inkubace)	6,24	0,59	<i>0,99</i>	0,87	24,3	<i>0,99</i>

Výsledky Freundlichova a Langmuirova modelu.
Nejnižší hodnoty zvýrazněny červeně, nejvyšší hodnoty tučně.

Výsledky

KOLONOVÉ EXPERIMENTY

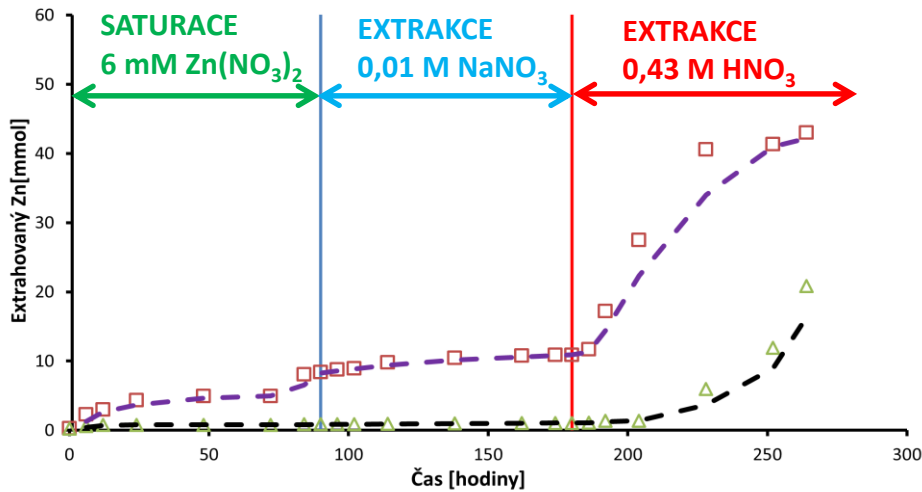

Výsledky

KOLONOVÉ EXPERIMENTY

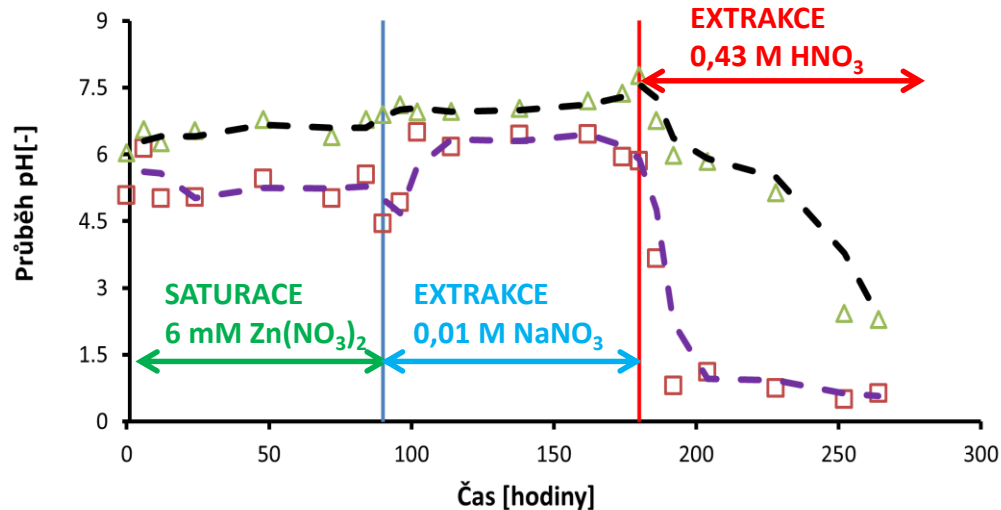
Kumulativní množství Zn (Kolona 1 KONTROLA x KOLONA 2 AMO)

LEGENDA

- Kontrola
- △ AMO
- Trend Kontrola
- Trend AMO

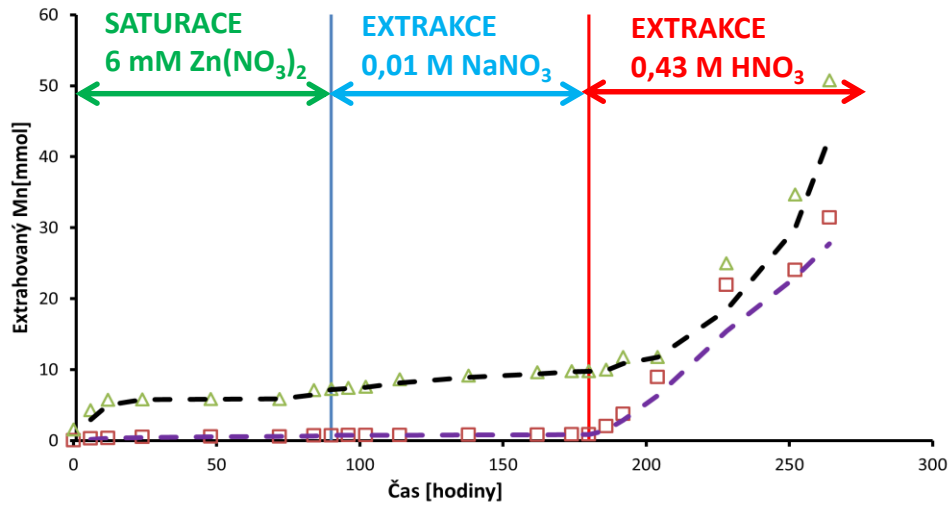
Průběh pH (Kolona 1 KONTROLA x KOLONA 2 AMO)

Výsledky

KOLONOVÉ EXPERIMENTY

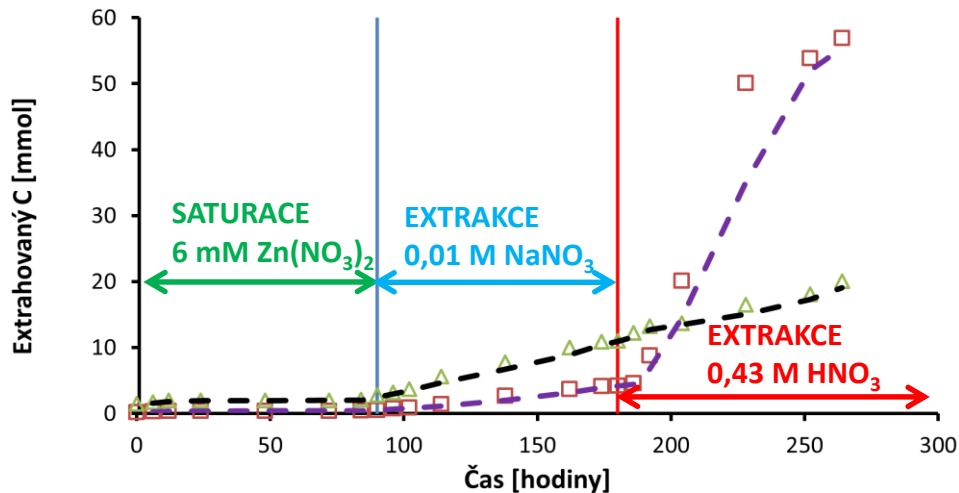
Kumulativní množství Mn (Kolona 1 KONTROLA x KOLONA 2 AMO)

LEGENDA

- Kontrola
- △ AMO
- Trend Kontrola
- Trend AMO

Kumulativní množství TC (Kolona 1 KONTROLA x KOLONA 2 AMO)

Závěr

- AMO je vhodným sorbentem ke stabilizaci Pb (ošetření × neošetření půdy sorbentem - $S_{\max}$ **121** × **79** mmol/kg) i Zn (**66** × **23** mmol/kg)
- AMO zvyšuje a stabilizuje pH půdy
- Průrazové křivky kolonových experimentů ukazují vysokou sorpci Zn při ošetření půdy AMO
- Kolonové experimenty prokázaly stabilizaci extrakce Zn při ošetření půdy AMO
- Nutno provést další experimenty zaměřené na stabilitu organické složky půdy

Plánované pokračování práce

Data z kolonových a vsádkových experimentů jako vstup pro:

- **Speciační model PHREEQC**
- **Hydropedologický model HYDRUS 1D**
(inverzní úloha k optimalizaci hydraulických parametrů kolony)
- **Komplexní hydrogeochemický model HP1**
(simulace transportu Pb a Zn v koloně)

Poděkování

Tato práce byla financována:

**Ministerstvem školství, mládeže a
tělovýchovy (COST CZ LD13068)**

**Grantovou agenturou České republiky
(GAČR 14-02183P)**

**Interní grantovou agenturou FŽP (IGA-
20144217).**

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST

